

[...]

Jord & Affald
J.nr. 335/05-0004
Ref. OKI/ULU
Den 12. januar 2006

Miljøstyrelsens afgørelse af klage over Sorø Kommunes afgørelse om, at kommunens oprensningspåbud efter olieforurening på ejendommen [...], 4180 Sorø, matr.nr. [...] mfl., Sorø, er opfyldt

1. Klage til Miljøstyrelsen

Med brev af 14. juni 2002 klagede [...] på vegne af [...] (herefter grundejerne) over Sorø Kommunes afgørelse af 14. september 2001 om, at kommunens påbud om afhjælpende foranstaltninger af 7. februar 2001 anses for opfyldt.

2. Miljøstyrelsens afgørelse

Miljøstyrelsen ændrer Sorø Kommunes afgørelse af 14. september 2001, således at grundejer påbydes at foretage yderligere undersøgelser af forureningen på ejendommen. Der henvises til afsnittene 8 og 9 for en nærmere redegørelse herfor. Der er vejledt om eventuel klage over Miljøstyrelsens afgørelse i afsnit 10.

3. Baggrund for sagen

Konstatering af olieforurening og påbud om undersøgelse og afhjælpende foranstaltninger

Sorø Kommune blev den 6. februar 2001 underrettet af entreprenørfirma [...] om, at der ved arbejde i kælderens på ejendommen [...] var konstateret olieforurenet jord. Kommunen varslede same dag skriftligt et undersøgelses- og oprensingspåbud til grundejerne.

Den 7. februar meddelte kommunen påbudet.

Forureningsundersøgelse

I perioden februar-juni 2001 gennemførte Hedeselskabet en forureningsundersøgelse og efterfølgende oprensning af forureningen på vegne af [...], der varetager sagen for grundejers forsikringselskab, [...]. Forureningsundersøgelsen og oprensningen er beskrevet i rapport fra Hedeselskabet af 12. juli 2001, som blev fremsendt til kommunen den 1. august 2001.

Af Hedeselskabets rapport fremgår, at der forud for oprensningen er udført en forureningsundersøgelse med 10 håndboringer og 5 undersøgelsesboringer. Boreprofiler, analyseresultater og andre data fra undersøgelsen er i begrænset omfang medtaget i rapporten.

Ud fra undersøgelsen konkluderes det, at årsagen til forureningen er et gennemtæret returnør fra en underjordisk fyringsolietank på 5.900 l. Undersøgelsen viste endvidere, at forureningen havde spredt sig fra tankområdet og ind under bygningens kælder, soveværelse og badeværelse.

Den lokale geologiske lagfølge er ud fra undersøgelsesboringerne beskrevet som 1,5-2,2 m fyld efterfulgt af moræneler med indslag af silt/sand. Der er truffet terrænnært grundvand i fyldlaget og i sandlirer i morænelerslaget med vandspejl i 1,6-2,3 m u.t. Hedeselskabet vurderer, at der ikke er tale om et sammenhængende magasin. Vandanalyser fra 3 boringer viser et indhold af total kulbrinter på op til 1800 µg/l og BTEX'er på op til 93 µg/l.

Oprensning

Det fremgår af Hedeselskabets rapport, at oprensningen omfattede fjernelse af olietanken og jordforurening i tankområdet og under kælderen til en dybde af ned til 4,0 meter under terræn. I den forbindelse blev der foretaget understøbning af en del af fundamenterne ud mod udgravningen ved nedramning af betonpæle til 5-8 meter under terræn. I alt blev der fjernet 190 tons jord.

Der blev efterladt restforurening under bygningen under bygningens soveværelse og badeværelse umiddelbart syd for kælderen. Restforureningen blev afgrænset mod nord og øst, men ikke mod syd og vest. Endvidere blev der i den vestlige del af udgravningens bund efterladt en restforurening. Hedeselskabet vurderer, at restforureningen ligger i dybden 1,7-3,2 meter under terræn, og at den udgør i størrelsesordenen 125 l olie.

I hulrummet under gulvet til soveværelse og badeværelse blev der udtaget en poreluftprøve til analyse for BTEX og total kulbrinter. Det målte indhold af benzen overskred afdampningskriteriet med en faktor 13, jf. vejledning fra Miljøstyrelsen nr. 6, 1998. En prøve af udeluften viste, at forureningsindholdet her var på nogenlunde samme niveau som under gulv.

Hedeselskabet foretog en risikovurdering i forhold til grundvand, arealanvendelse og indeklime. Heraf fremgår, at der ikke vurderes at være nogen risiko for drikkevandsressourcen, idet:

- Kilden er bortgravet og belastningen dermed reduceret væsentligt
- Den efterladte restforurening er beliggende under bygningen, således at denne ikke direkte kan udvaskes som følge af nedbør
- Det primære grundvandsmagasin er velbeskyttet af en overlejret morænelerssekvens på ca. 30 m, stedvis med vekslende lag af smeltevandssand
- Der er i restolieindholdet ikke påvist BTEX-stoffer, som er de mest mobile i jord og grundvandsmiljøet, over Miljøstyrelsens kvalitetskriterie
- I forbindelse med bortgravningen af kilden (omkring den nedgravede tank) er det forurenede terrænnære grundvand ligeledes fjernet, og der er således ikke risiko i form af forurenede grundvand.

Med hensyn til arealanvendelsen vurderes følgende i rapporten:

- Der er ingen risiko for indtag af og kontakt med forurenede jord, idet restforureningen er beliggende under bygningen i 1,7-3,2 meter under terræn.

- Ved fremtidig ændret arealanvendelse, som medfører gravearbejde i området med restforurening, kan der være risiko for hudkontakt med den forurenede jord.

Med hensyn til indeklimaet vurderes følgende:

- Den efterladte restforurening udgør ikke nogen risiko ved den nuværende følsomme arealanvendelse, idet poreluftundersøgelsen viser, at indholdet af miljøfremmede stoffer under gulvet svarer til baggrundsniveauet i udeluften, og den efterladte restforurening under soveværelset giver således ikke anledning til påvirkning af indeklimaet med miljøfremmede stoffer.

Afgørelse om efterkommelse af påbudet

Kommunen skrev den 14. september 2001 til grundejer, at kommunens påbud af 7. februar 2001 måtte anses for efterkommet med de afhjælpende foranstaltninger, der var gennemført. Endvidere skrev kommunen, at den efterladte restforurening ville blive kortlagt som forurenede og indført i matrikelregisteret, og at grundejer ville modtage nærmere information herom fra Vestsjællands Amt.

På vegne af grundejer anmodede [...] i brev af 20. december 2001 om, at kommunen reviderede påbudet, idet [...] anførte, at Hedeselskabets risikovurdering af restforureningen tilsyneladende ikke i tilstrækkelig grad har inddraget sundhedsrisikoen for beboerne i ejendommen, da forureningen i indeluften er på niveau med forureningen ved den meget trafikerede vej udenfor.

Kommunen svarede den 22. januar 2002, at den ikke fandt anledning til at ændre påbudet, idet risikovurderingen, som var foregået efter Miljøstyrelsens vejledninger på området, herunder nr. 6 fra 1998, godtgjorde, at den efterladte restforurening ikke udgjorde en risiko over for det primære grundvandsmagasin, arealanvendelse eller indeklima. Endvidere skrev kommunen, at klagevejledning ville blive fremsendt, når Miljøstyrelsen havde truffet generel afgørelse om klageadgang i denne type sager. Kommunen sendte efterfølgende den 21. maj 2002 brev med klagevejledning til grundejer.

Ved brev af 14. juni 2002 påklagede [...] på vegne af grundejer kommunens afgørelse af 14. september 2001.

4. Påbudets indhold

Sorø Kommunes påbud af 7. februar 2001 havde følgende ordlyd:

"(...). De påbydes derfor at undersøge, hvad der er årsag til forureningen, forureningens omfang og på baggrund heraf klarlægge, om den konstaterede forurening vil blive fjernet og den hidtidige tilstand genoprettet.

Som udgangspunkt påbydes De at fjerne forureningen og genoprette den hidtidige tilstand.

Kommunen kan acceptere, at der efterlades en restforurening, hvis det dokumenteres, at det vil være urimeligt omkostningskrævende at fjerne restforureningen. Restforureningen må ikke udgøre en risiko for grundvand eller indeklima.

Hvis der efterlades restforurening i henhold til lov om forurenede jord, vil det pågældende areal på Deres ejendom blive kortlagt som forurenede og indført i matrikelregisteret.

Anmeldelse af flytning af forurenede jord skal ske til Sorø kommune. Anmeldelsen skal bl.a. indeholde oplysninger om, hvordan jorden bortskaffes.

Forureningsrapport m.m. skal ligeledes fremsendes til Sorø kommune. Rapporten skal bl.a. indeholde oplysninger om forureningsårsag og omfang samt dokumentation for, at forureningen er fjernet. For prøvetagning og analyse m.m. henvises til Miljøstyrelsens vejledninger, bl.a. nr. 6 fra 1998 om oprydning på forurenede lokaliteter og nr. 13 fra 1998 om prøvetagning og analyse af jord.

Påbudet skal være efterkommet inden 6 måneder.”

5. Kommunens afgørelse af 14. september 2001

På baggrund af den udførte undersøgelse og oprensning skrev kommunen den 14. september 2001 om afgørelse af påbudets efterkommelse med følgende ordlyd:

”Med brev af 1. august 2001 har kommunen modtaget rapport vedrørende oprensningsarbejdet i forbindelse med olieforureningen på Deres ejendom.

I rapporten er anført:

- at forureningen stammede fra et gennemtæret returrør,
- at forureningen havde spredt sig fra tankområdet og ind under bygningens kælder (fyrrum), soveværelse og badeværelse,
- at forurenede jord fra tankområdet og under kælderen er bortgravet, i alt 199 tons jord, der er kørt til Bioteknisk Jordrens, Kallundborg,
- at olietanken er opgravet (fjernvarme indlagt),
- at der er efterladt en restforurening i jorden under soveværelse og badeværelse, og
- at en risikovurdering har vist, at restforureningen ikke udgør en risiko over for det primære grundvandsmagasin, arealanvendelse eller indeklime.

Kommunens påbud af 7. februar 2001 er efterkommet.

Da der er efterladt en restforurening, vil det pågældende areal på Deres ejendom blive kortlagt som forurenede og indført i matrikelregisteret. De vil høre nærmere herom fra Vestsjællands amt.”

6. Klagens indhold

[...] påklagede i brev af 14. juni 2002 på vegne af grundejer kommunens afgørelse af 14. september 2001. Klagen havde følgende ordlyd:

"På vegne af mine klienter, [...], skal jeg hermed påklage afgørelse af 14. september 2001 til Miljøstyrelsen under henvisning til, at det ved skrivelse af den 21. maj 2002 er meddelt, at klagefristen er 4 uger fra modtagelsen af brevet dateret 21. maj 2002.

Det skal samtidig oplyses, at der vil fremkomme yderligere bemærkninger fra undertegnede efter at der er blevet foretaget en vurdering af rapporten af en anden specialist."

7. Parternes yderligere bemærkninger

7.1 Klagers bemærkninger

I [...]s brev af 27. august 2002, vedlagt redegørelse fra Rambøll af 8. juli 2002, anførtes følgende med henvisning til Rambølls redegørelse:

- Det fremgår ikke af rapporten fra Hedeselskabet, hvad der er årsag til den manglende fjernelse af restforureningen.
- Jordforureningen er lige så kraftig i området med restforurening under bygningen som den var i området udenfor og i fyrrummet, hvor forureningen er fjernet. Som følge heraf kan miljømæssige hensyn ikke begrunde, at restforureningen ikke er fjernet.
- Restforureningen vil kunne medføre indeklimaproblemer, idet afdampningskriteriet er overskredet, hvilket også er tilfældet uden for bygningen i den forholdsvis trafikerede [...]. [...] slutter heraf, at kommunens vurdering er, at beboerne skal leve med de samme forureningskoncentrationer indendørs som forefindes i [...], der er belastet med megen trafik.
- Det sundhedsmæssige hensyn bør vægte væsentligt mere end det økonomiske hensyn, som er den eneste reelle årsag til den manglende bortfjernelse af restforureningen.

Herudover vurderer Rambøll følgende:

- Ud fra beregninger med Miljøstyrelsens JAGG-program kan jordforureningens bidrag til indeklimaet give anledning til indeklimaproblemer. Denne type beregninger giver dog generelt anledning til en overestimering af indeklimapåvirkningen.
- Den målte udendørs baggrundsværdi svarer til, hvad der er målt ved tilsvarende undersøgelser i byområder.
- Restforureningen vil kunne fjernes ved bortgravning på tilsvarende vis som forureningsfjernelsen under fyrrummet, om end det vil være forbundet med betydelige gener og praktiske problemer på grund af opbrydning af gulve, understøbning af fundamenter mv. Omkostningerne er regnet til at være på niveau med overslaget i Hedeselskabets rapport, dvs. i størrelsesordenen 500.000 kr.
- En del af restforureningen, men muligvis ikke den hele, vil kunne fjernes ved in situ foranstaltninger eller naturlig nedbrydning, om end denne form for fjernelse vil være tidskrævende og usikker i forhold til bortgravning.
- Kortlægning af restforureningen vil kunne have indflydelse på ejendommens værdi.

I [...]s brev af 13. januar 2003 bemærkedes desuden følgende:

- Sorø Kommune har på intet tidspunkt været tilstede på ejendommen for at føre tilsyn med oprensningen eller foretaget kontrol af det arbejde, der er udført af Hedeselskabet på vegne af forsikringselskabet.
- Økonomiske interesser spiller væsentligt mere ind i sager, der behandles af forsikringselskaber end sager, der behandles af det offentlige, særligt når der er tale om miljøproblemer.

I [...]s breve af 8. juli, 16. august og 22. november 2005 bemærkedes følgende:

- [...] opfatter ikke [...] som part i sagen, og anerkender derfor ikke indlæg til høringen fra [...], medmindre dette sker via en af sagens parter.
- [...] har indhentet udtalelse fra entreprenørfirmaet [...], som medvirkede ved oprensningen på ejendommen. Af udtalelsen fremgår, at entreprenøren mener at kunne have bortfjernet restforureningen for ca. 50.000-60.000 kr. ekskl. moms og ekskl. udgifter til understøbning af fundamenter og jordrensning/deponering. Dette under forudsætning af, at bortfjernelsen af restforureningen var foregået i samme arbejdsgang som bortfjernelsen af den øvrige forurening.
- [...] mener, at der bør indhentes overslag fra et ingeniørfirma på bortfjernelse af restforureningen inklusive understøbning af fundament, under forudsætning af at arbejderne var udført i samme arbejdsgang som resten af oprensningen.

7.2 Kommunens bemærkninger

Sorø Kommune anførte i brev af 29. oktober 2002 følgende bemærkninger:

- Kommunen er enig i, at begrundelsen for at efterlade restforureningen kunne fremgå mere direkte af Hedeselskabets rapport. Fremover vil kommunen forsøge at sikre, at dette fremgår mere klart i tilsvarende sager.
- Fjernelsen af restforurening er dokumenteret at koste i størrelsesordenen 500.000 kr. i forhold til 50.000 kr., hvis den var tilgængelig. Som følge heraf er det under de givne forhold urimeligt omkostningskrævende at fjerne restforureningen.
- De foretagne beregninger og vurderinger viser, at poreduftforureningen beregningsmæssigt og i praksis overskrider det vejledende afdampningskriterie. Men samtidig er forureningskoncentrationerne under gulv på niveau med baggrundskoncentrationerne i udeluften, og kommunen vurderer samlet, at restforureningen ikke bidrager til en uacceptabel påvirkning af indeklimaet.
- Kommunen accepterer, at der efterlades en restforurening, da denne er dokumenteret ikke at udgøre en risiko for bl.a. indeklimaet, og idet det vil være forholdsmæssigt omkostningskrævende at fjerne forureningen.
- Generelt finder kommunen, at dens behandling af sagen er sket i overensstemmelse med bestemmelserne og intentionerne i lov om forurenede jord mm.

7.3 [...]s bemærkninger

Advokatfirmaet [...] bemærker i breve af 10. juni, 25. juli, 26. juli, 1. september og 24. november 2005 følgende:

- [...] undrer sig over ikke at være blevet orienteret om klagen før ved Miljøstyrelsens brev af 24. maj 2005, knap 3 år efter at klagen er blevet indgivet.
- Som svar på [...]s påstand om at [...] ikke anerkender [...] som part i sagen anfører [...], at [...] ikke er enig i dette, idet Miljøstyrelsen i brev til [...] af 6.

- september 2002 vurderer, at [...] i sager om påbud efter jordforureningslovens § 48 har en individuel væsentlig interesse i sagens udfald.
- Årsagen til, at restforureningen ikke er fjernet, er, at de byggetekniske tiltag for fjernelse af restforureningen ville være væsentlig mere omfattende end ved den øvrige forurening.
  - Gravedybden under kælderen er 2,85 meter under terræn, svarende til 1,25 meter under kældergulvet. Dokumentationsprøven udtaget i bunden af kælderudgravningen er fejlagtigt mærket A3, men skulle rettelig være mærket A31. I prøve A31 er der ikke fundet forurening. Prøve A3 stammer fra den indledende undersøgelse før oprensningen.
  - In situ oprensning vil ikke være velegnet, da forurening er spredt i sandslirrer i moræneleren, og endvidere er der generelt stor risiko for at efterlade restforurening ved in situ oprensning. Derfor er bortgravning af restforureningen den eneste robuste afværgeløsning.
  - Hedeselskabet anser den i rapportens bilag 3.2 skitserede udbredelse af restforureningen for at være den mest sandsynlige, og at usikkerheden mod syd og sydvest højst er 2-3 meter. En yderligere detailafgrænsning af forureningen under huset vil ikke ændre risikobilledet, idet restforureningen under huset ikke er direkte udsat for udvaskning fra nedbør.
  - Den efterladte restforurening udgør ikke nogen trussel for grundvandsressourcen eller recipienter, da der kun er tale om et lille terrænnært grundvandsvolumen, som er forurenede, infiltration af nedbør er begrænset da hele området er befæstet, der er ca. 30 meter morænelersdæklag og nærmeste recipient Sorø Sø er beliggende 600 meter fra lokaliteten.
  - [...] og [...] mener ikke der er grundlag for at iværksætte yderligere afværgeomæssige tiltag, da de allerede udførte foranstaltninger er de nødvendige og tilstrækkelige foranstaltninger, hvilket også bekræftes af Sorø Kommunes godkendelse af 14. september 2001.
  - Miljøstyrelsen bør se bort fra overslaget fra entreprenør [...], idet overslaget må betragtes som ufuldstændigt, da det kun omfatter selve opgravningsomkostningerne. [...] afviser, at der er behov for at indhente yderligere tilbud, da der allerede foreligger overslag fra henholdsvis Rambøll og Hedeselskabet.

Miljøstyrelsens udkast til afgørelse i høring

Udkast til nærværende afgørelse blev sendt i høring hos sagens parter den 24. maj 2005, og i den forbindelse er advokatfirmaet [...] på vegne af [...] kommet med kommentarer i breve af 10. juni, 25. juli, 26. juli og 1. september 2005. Ligeledes er [...] kommet med kommentarer i breve af 8. juli, 16. august og 22. november 2005.

8. Miljøstyrelsens bemærkninger

8.1 Regelgrundlag

Jordforureningslovens påbudsbestemmelser, herunder § 48, bygger på genopretningsprincippet. Genopretningsprincippet indebærer, at forurening som udgangspunkt skal fjernes svarende til situationen før forureningen indtraf, medmindre der foreligger en høj grad af sikkerhed for, en efterladt forurening (restforurening) hverken aktuelt eller i fremtiden indebærer en miljø- eller sundhedsmæssig risiko.

Det er i denne sammenhæng Miljøstyrelsens opfattelse at risiko for miljø og sundhed skal være velundersøgt således, at der kan ske genopretning eller tilsvarende afhjælpende foranstaltninger, der imødegår eventuelle risici for miljø og sundhed. Samtidig er det vigtigt, at fordele og ulemper, herunder omkostningerne, forbundet med de mulige tilsvarende foranstaltninger belyses, således at indsatsen kan fastlægges i overensstemmelse med det forvaltningsretlige proportionalitetsprincip.

Ved vurderingen af om der foreligger en høj grad af sikkerhed for, at en efterladt forurening hverken aktuelt eller i fremtiden vil udgøre en miljø- eller sundhedsmæssig risiko, skal der tages højde for en eventuel mere følsom arealanvendelse på et senere tidspunkt. Det kan således ikke uden videre lægges til grund, at de fysiske forhold på ejendommen, det vil sige eksisterende befæstelser og bygninger med videre, opretholdes uændrede.

Ved en efterfølgende afgørelse af om en given indsats skal iværksættes for at imødegå konsekvenserne af forureningen eller risiko for forurening, indgår imidlertid en vurdering af eksisterende fysiske forhold på ejendommen, herunder i hvilket omfang bygninger mv. er af permanent karakter. Som udgangspunkt anses f.eks. huse og offentlige veje for permanente, hvorimod f.eks. garager, carporte, udestuer og redskabsskure ikke kan karakteriseres som permanente.

[...]s partsstatus i sagen

Miljøstyrelsen har vurderet at [...] har en væsentlig individuel interesse i udfaldet af sager efter jordforureningslovens § 48, jf. Miljøstyrelsens brev af 6. december 2002 til advokatfirmaet [...]. Baggrunden herfor er, at [...] har en ikke uvæsentlig andel i etableringen af forsikringsordningen for villaolietankene. [...] er ligeledes den nærmeste til at have en interesse i at varetage økonomiske og proportionalitets hensyn i sagerne.

8.2 Teknisk grundlag

Afgrænsning af restforureningen

Resultaterne af forureningsundersøgelsen forud for oprensningen fremgår kun delvis af Hedeselskabets rapport af 12. juni 2001. Under oprensningen er der udtaget jordprøver i sider og bund af udgravning samt udført vandrette og lodrette borer under og lige udenfor huset. Ud fra disse prøver og borer har restforureningen kunnet afgrænses mod nord og øst, men ikke mod syd og vest under huset.

Miljøstyrelsen finder, at de manglende undersøgelsesresultater burde være rapporteret. Dette har dog mindre betydning for nærværende klagesag, idet denne vedrører restforureningen, og datagrundlaget for afgrænsning af denne fremgår af Hedeselskabets rapport. Ud fra disse data vurderer Miljøstyrelsen, at restforureningen ikke er tilstrækkeligt afgrænset til brug for risikovurdering og beregning af omkostninger til fjernelse af restforureningen.

Begrundelse for at efterlade restforurening

Jf. Hedeselskabets rapport og brev fra [...] af 26. juli 2005 ville de byggetekniske tiltag for fjernelse af restforureningen være væsentlig mere omfattende end ved den øvrige forurening, således at fjernelse af restforureningen ville medføre en meromkostning på i størrelsesordenen 500.000 kr., samtidig med at den efterladte restforurening ikke vurderes at udgøre nogen risiko for grundvand eller den nuværende

arealanvendelse, herunder indeklimaet. Som følge heraf er restforureningen ikke fjernet.

Miljøstyrelsen finder, at argumenterne for at efterlade restforureningen i princippet er relevante, men at de hviler på et utilstrækkeligt grundlag i og med at restforureningen ikke er tilstrækkelig afgrænset til at kunne foretage en risikovurdering eller beregne omkostningerne til at fjerne restforureningen.

Restforureningens styrke i forhold til den bortgravede forurening

Der er bortgravet 190 tons forurenede jord. Gennemsnitskoncentration eller total oliemængde i jorden er ikke opgjort i Hedeselskabets rapport. Den forventede restforurening er i rapporten opgjort til ca. 103 kg olie fordelt på ca. 49 tons jord, svarende til en gennemsnitskoncentration på ca. 2.100 mg/kg.

Miljøstyrelsen vurderer, at forureningskoncentrationerne i den efterladte forurenede jord flere steder sandsynligvis er på niveau med koncentrationerne i den bortgravede jord. Restforureningen skønnes af Hedeselskabet at udgøre ca. 1/5 af den samlede forurenede jordmængde, om end den ikke er fuldstændig afgrænset. Det er således sandsynligt, at oliemængden i den efterladte jord udgør en mindre del af den samlede oliemængde. I forhold til genopretningsprincippet er det væsentlige imidlertid ikke, om restforureningen udgør en større eller mindre del af den samlede forurening, men om den udgør en risiko for miljø og sundhed. Derfor må argumentet om restforureningens styrke i forhold til den bortgravede forurening i denne sammenhæng anses for irrelevant.

Risici ved restforureningen

Indeklimaet

Poreluftmålinger og beregninger af det potentielle forureningsbidrag til indeklimaet viste en overskridelse af Miljøstyrelsens anbefalede afdampningskriterier. Imidlertid var de målte koncentrationer i poreluften på niveau med forureningskoncentrationerne i udeluften, hvorfor det i Hedeselskabets rapport konkluderes, at forureningen ikke udgør noget indeklimaproblem.

Miljøstyrelsen er enig i, at der under de aktuelle forhold ikke vil være nogen forøget risiko for indeklimaet fra restforureningen i jorden, idet indeluften hovedsagelig bliver udskiftet med udeluft, som har samme forureningskoncentration som poreluften, og der vil derfor ikke være nogen forureningstilførsel fra poreluften til indeluften, hverken diffusionsbetiget eller konvektiv. Miljøstyrelsen vurderer imidlertid ikke, at man kan se bort fra en eventuel fremtidig risiko for indeklimaet, som følger af overskridelsen af afdampningskriterierne, og denne eventuelle fremtidige risiko bør derfor medtages i den samlede vurdering af, hvorvidt restforureningen bør fjernes eller ej.

Grundvandet

I Hedeselskabets rapport vurderes det endvidere, at restforureningen ikke udgør nogen risiko for det primære grundvand, da kilden er reduceret væsentligt, restforureningen er beliggende under en bygning med ringe udvaskning til følge, det primære magasin er dækket af 30 meter moræneler, der er kun påvist lave indhold af BTEX'er i restforureningen og det terrænnære grundvand omkring tanken er fjernet. Med hensyn til arealanvendelse vurderes der ikke at være nogen risiko på grund af restforureningens dybde, undtagen ved eventuelt fremtidigt gravearbejde. I brev fra

[...] af 26. juli 2005 vurderes, at der ikke er nogen risiko for recipienter, idet forureningen i det terrænnære grundvand er begrænset til sandslirer i moræneler, og den nærmeste recipient, Sorø Sø, er beliggende ca. 600 meter fra lokaliteten.

Miljøstyrelsen finder, at det på det foreliggende grundlag ikke kan udelukkes, at restforureningen udgør en risiko for grundvandsressourcen. I det terrænnære grundvand er der fundet forholdsvis høje koncentrationer af BTEX'er. Ganske vist er der oppumpet forurenede grundvand under gravearbejdet, men dette vil erstattes af nyt grundvand, som strømmer til fra det omkringliggende område og bliver forurenede ved kontakt med restforureningen. Endvidere er ejendommen jf. Vestsjællands Amts kortlægning af vandressourcer beliggende i et område med særlige drikkevandsinteresser samt i område for grundvandsbeskyttelse. Nærmeste vandindvindingsboring er beliggende ca. 0,8 km nordvest for lokaliteten. Med den nuværende dokumentation af restforureningens horisontale og vertikale udbredelse og de geologiske og hydrogeologiske forhold kan en risiko for påvirkning af det primære grundvand ikke udelukkes.

Arealanvendelsen

Restforureningen er beliggende under en bygning, og da der Miljøstyrelsens bekendt ikke er forhold, der indikerer, at bygningen skal nedrives, vurderer Miljøstyrelsen, at restforureningen ikke udgør nogen risiko for arealanvendelsen.

Recipienter

Med hensyn til risikoen for recipienter er Miljøstyrelsen enig i, at såfremt restforureningen har et omfang som skitseret i Hedeselskabets rapport, er der kun en fjerntliggende risiko for forureningsspredning til den nærmeste recipient Sorø Sø. Miljøstyrelsen fastholder imidlertid, at restforureningen som tidligere nævnt bør afgrænses yderligere, før risikoen for recipienter kan vurderes endeligt.

Omkostninger ved fjernelse af restforureningen i forhold til risikoen ved denne

Fjernelse af restforureningen er vurderet at koste 500.000 kr. mod 50.000 kr., hvis den var tilgængelig. Kommunen vurderer på denne baggrund, at det er urimeligt omkostningskrævende at fjerne restforureningen, og samtidig at det er acceptabelt at efterlade en restforurening, der ikke udgør nogen risiko. [...] fastholder, at der er sundhedsmæssige hensyn, der gør, at forureningen bør fjernes, og at omkostningerne hertil bør vægtes relativt lavt i forhold til disse hensyn. Endvidere ønsker [...], at der foretages en fornyet vurdering af omkostningerne.

Miljøstyrelsen finder, at det er irrelevant at sammenligne omkostningerne for fjernelse af restforureningen med omkostningerne for at fjerne en tilsvarende tilgængelig forurening. I stedet skal omkostningerne til fjernelse af restforureningen holdes op mod reduktionen i nuværende og potentielle risici ved restforureningen i forhold til sundhed og miljø. I denne sag er det foreliggende grundlag for at foretage risikovurderingen utilstrækkeligt, og derfor er det ikke muligt at foretage denne afvejning.

Med hensyn til omkostningerne til fjernelse af restforureningen finder Miljøstyrelsen, at disse omkostninger bør vurderes som om arbejdet var foregået i samme arbejdsgang som fjernelsen af den øvrige forurening. Det bliver således ikke taget i betragtning, at arbejdet nu fordyres fordi det allerede udførte arbejde med de afhjælpende foranstaltninger eventuelt blev stoppet for tidligt. Endvidere bør vurde-

ring af omkostningerne gøres mere detaljeret, når restforureningen er afgrænset yderligere.

Restforureningens indflydelse på ejendommens værdi

Rambøll vurderer, at kortlægning af restforureningen kan have negativ indflydelse på ejendommens værdi.

Miljøstyrelsen finder ikke, at en eventuel værdiforringelse af ejendommen kan tillægges betydning for kommunens påbud om afhjælpende foranstaltninger, idet formålet med påbudet er gennem genopretning at beskytte miljø og sundhed, ikke at genoprette ejendommens handelsværdi.

Kommunens tilsyn med oprensningen

[...] angiver, at kommunen ikke har været tilstede på ejendommen for at føre tilsyn med oprensningen eller kontrollere Hedeselskabets arbejde.

Miljøstyrelsen er enig i, at det er kommunens opgave at føre tilsyn med om påbudet opfyldes, jf. Lov om forurenede jord, §65 stk. 1. Men kommunen bestemmer selvstændigt, hvorledes tilsynet skal gennemføres, herunder om der er behov for tilsynsbesøg på ejendommen. Det ligger uden for Miljøstyrelsens beføjelser at forholde sig til dette aspekt i nærværende klagesag.

9. Miljøstyrelsens afgørelse

Miljøstyrelsen vurderer, at der er en potentiel risiko for indeklimaet i bygningen. Endvidere kan det ikke på det foreliggende grundlag afvises, at der er en risiko for det primære grundvand eller recipienter, idet restforureningen ikke er tilstrækkelig afgrænset.

På baggrund af ovenstående omgør Miljøstyrelsen Sorø Kommunes afgørelse af 14. september 2001 til følgende undersøgelsespåbud:

I medfør af jordforureningslovens § 48 påbydes ejerne af matr. [...] mfl., Sorø, beliggende [...], 4180 Sorø, at:

- 1) Afgrænse restforureningen under huset ved udførelse af mindst 3 boringer umiddelbart syd og sydvest for det område, der er skrueret som restforurening i Hedeselskabets rapport, bilag 3.2. Boringerne udføres til minimum 5 meter under terræn. Hvis der træffes forurening i en boring, skal boringen derudover som minimum føres ned til 1 meter under bund af forureningen. Der udtages jordprøver for hver halve meter til geologisk og forureningsmæssig beskrivelse samt PID-måling. Fra hver boring udvælges mindst en jordprøve til kemisk analyse for oliekomponenter.
- 2) Udarbejde en risikovurdering for restforureningen. Risikovurderingen skal være underbygget af konkrete data og beregninger, og den skal tage hensyn til nuværende og potentielle risici for indeklima, arealanvendelse, grundvandsresourcer og recipienter.
- 3) Såfremt risikovurderingen viser, at der er risiko for miljø eller sundhed, udarbejdes et forslag til afværgeforanstaltninger til eliminering af denne risiko, enten ved fjernelse af hele eller en del af restforureningen eller på anden vis. Forslaget skal omfatte en detaljeret beskrivelse af den tekniske løsning samt et økonomisk overslag herfor, specificeret på de væsentligste aktiviteter. Det økono-

miske overslag skal tillige omfatte en opgørelse af, hvad det ville have kostet at fjerne forureningen, hvis arbejdet var foregået samtidig med fjernelsen af den øvrige forurening.

- 4) Undersøgelsesresultater og eventuelt forslag til afværgeforanstaltninger sendes til godkendelse hos Sorø Kommune senest 12 uger efter meddelelse af dette påbud.
- 5) Når kommunens godkendelse foreligger, gennemføres eventuelt afværgeforanstaltninger som beskrevet med kommunen som tilsynsmyndighed.

For tilrettelæggelse og udførelse af undersøgelse og oprensning henvises til Miljøstyrelsens vejledninger 6, 7, 11 og 13 fra 1998.

10. Klagevejledning

Miljøstyrelsens afgørelse kan efter jordforureningslovens § 83 påklages til Miljøklagenævnet. Miljøklagenævnet er klagemyndighed for større eller principielle afgørelser efter Jordforureningslovens kapitel 5, herunder blandt andet § 48. Miljøklagenævnet afgør selv, om sagen er "større eller principiel".

Hvis De ønsker at klage, skal klagen indsendes til Miljøklagenævnet, jf. jordforureningslovens § 84, stk. 1. Klageberettiget er afgørelsens adressat. Det er herudover også enhver, der har en individuel og væsentlig interesse i sagens udfald. Afgørelsen kan endvidere påklages af embedslægeinstitutionen, amtsrådet samt den myndighed, der har truffet afgørelsen i 1. instans, jf. jordforureningslovens § 84, stk. 2, jf. § 82.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag, jf. jordforureningslovens § 85, stk. 1, jf. § 81, stk. 1 og 2.

Klagefristen udløber i denne sag således den 10. februar 2006.

En klage over et påbud har opsættende virkning, medmindre nævnet træffer afgørelse om andet, jf. jordforureningslovens § 85, stk. 2. Dette betyder, at såfremt afgørelsen påklages til Miljøklagenævnet skal påbuddet ikke efterkommes førend Miljøklagenævnet har afgjort sagen.

Miljøklagenævnet har følgende adresse:

Miljøklagenævnet
Frederiksborggade 15, 4.
1360 København K

Et søgsmål til prøvelse af denne afgørelse ved domstolene skal være anlagt inden 12 måneder efter at afgørelsen er meddelt jf. jordforureningslovens § 87, stk. 1.

Med venlig hilsen

Palle Boeck
Kontorchef

Ole Kiilerich

Kopi af denne afgørelse er sendt til:

- [...]
  - Sorø Kommune, Teknik- og Miljøafdelingen, Rådhusvej 8, 4180 Sorø
  - Vestsjællands Amt, Alléen 15, 4180 Sorø
  - [...]
  - Embeslægeinstitutionen, Islands Brygge 67, Postboks 1896, 2300 København
- S